

Substitutie van anti-epileptica

Mensen met epilepsie en de samenleving betalen de rekening!

Een studente farmakunde heeft in april voor de EVN onderzocht of in 2009/2010 anti-epileptica werden gesubstitueerd, d.w.z. dat er een variant werd afgeleverd van het middel dat u gewend was. Zij heeft in kaart gebracht of er ervaring was met substitutie en zo ja, wat de persoonlijke, medische en maatschappelijke gevolgen waren.

Door: Ton Tempels foto: Jaap van der Linden

In 2006 hebben we dit onderzoek al eens gedaan onder de leden die valproaat, carbamazepine en/of lamotrigine gebruikten. Voor het onderzoek in 2010 betrokken we bij het onderzoek ook mensen met epilepsie van de polikliniek neurologie van de Admiraal de Ruyter ziekenhuizen in Zeeland en deden ook mensen mee die topiramaat of gabapentine gebruikten. De respons van dit onderzoek was 55%. Er zijn ruim 1200 vragenlijsten verstuurd en ruim 650 mensen stuurden deze terug. Dat is een fantastische respons. Van de 600 bruikbare respondenten hadden er 200 ervaring met substitutie in 2009/2010, dat is 33% (in 2006 was dat 31%). 18 mensen (allen lid van de EVN) weigerden het 'aanbod', 182 accepteerden het. Het initiatief voor het substitueren kwam in 83% van de gevallen van de apotheker.

Gevolgen: als je weet

- dat zowel artsorganisaties (Neder-

landse Vereniging voor Neurologie en Liga), als de apothekersorganisatie (KNMP), als het Nederlands Instituut voor Bijwerkingen (Lareb) afraden anti-epileptica te substitueren om andere dan medische redenen;

- dat verzekeraars dit ook niet eisen;
- dat het gevaarlijk kan zijn en geen extra besparing oplevert voor het zorgbudget (in tegendeel);
- hoe belangrijk het is dat mensen aanvalsvrij zijn en zo min mogelijk bijwerkingen hebben, dan zijn de resultaten schokkend!

Apothekers substitueren om er zelf financieel beter van te worden. Ze kopen 'slim' in, declareren de volle mep en strijken het verschil op. Dit klinkt als een harde beschuldiging en dat is het ook.

Op www.epilepsievereniging.nl staat het volledige rapport en ik som hier de meest opvallende resultaten op:

- 200 van de 596 respondenten heeft het afgelopen jaar ervaringen gehad

met substitutie, 182 accepteerden dit.

- 41 van deze 182 mensen had een toename van de aanvallen, waarvan 14 mensen aanvalsvrij(!) waren tot aan de substitutie!
- 31 mensen hadden een toename van bijwerkingen, waarvan er 21 aangaven voor de substitutie geen bijwerkingen te hebben ervaren.

Er zijn dus apothekers die in plaats van zorg te verlenen die goed is, zelf zorgen voor ernstige problemen. Maar we zijn er nog niet!

- 28 mensen moesten naar hun arts voor een extra consult.
- 2 mensen zijn opgenomen in het ziekenhuis.
- 30 mensen hadden gevolgen op hun werk.

Ten slotte viel op dat:

- de toename van de aanvallen en/of bijwerkingen, plaatsvond onder gebruikers van lamotrigine, terwijl dit in 2006 plaatsvond onder gebruikers van carbamazepine en valproaat.
- leden van de EVN vaker weigerden dan niet-leden en vaker meldden dat ze ervaring hadden.

Wij zijn van mening dat de stelling "verslik u niet, eis continuïteit en weiger substitutie", nog steeds van kracht is. ■